

Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία

02 / 21

6 Ιουλίου 2021

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Επισκόπηση Τριμηνιαίας

Το κύμα της ανάκαμψης και τα υπόγεια ρεύματα της ελληνικής οικονομίας

- Η παγκόσμια οικονομία ανακάμπτει σταθερά, με τους ρυθμούς μεγέθυνσης να είναι ήδη πολύ ισχυροί σε σημαντικές περιοχές της.
- Υπό την υπόθεση θετικής εξέλιξης της πανδημίας, αναμένεται γενίκευση ανάκαμψης των οικονομιών στους επόμενους μήνες.
- Στην Ευρώπη, η ύφεση κατά το πρώτο τρίμηνο ήταν μικρότερη της αναμενόμενης και οι προβλέψεις είναι πλέον για ισχυρότερη μεγέθυνση στο σύνολο του έτους.
- Αν και οι οικονομίες των ΗΠΑ και πολλών χωρών της Ασίας έδειξαν σχετικά μεγαλύτερο δυναμισμό, η Ευρώπη δεν έχασε σημαντικές θέσεις στο παγκόσμιο εμπόριο.
- Οι κινήσεις της δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής, μείωσαν τους κινδύνους για τις ασθενέστερες οικονομίες, μη επιτρέποντας στην πανδημία να προκαλέσει κρίση χρηματοδότησης.
- Σε αυτό το πλαίσιο, η ελληνική οικονομία έχει επίσης προοπτική ισχυρής ανάκαμψης. Η ύφεση το πρώτο τρίμηνο μετρήθηκε χαμηλότερη της αρχικά αναμενόμενης και επιμέρους δείκτες κινήθηκαν θετικά.
- Η μεγέθυνση συνολικά το 2021 αναμένεται ισχυρή, πιθανότατα ανώτερη του 5%, σε συνέχεια όμως ισχυρής ύφεσης το προηγούμενο έτος άνω του 8%. Συνολικά, η νέα κρίση, έχει πλήξει την ελληνική οικονομία περισσότερο από τις άλλες ευρωπαϊκές.

Το κύμα της ανάκαμψης και τα υπόγεια ρεύματα της ελληνικής οικονομίας

- Συνολικά την επόμενη πενταετία, οι ρυθμοί μεγέθυνσης της οικονομίας μπορεί να είναι ισχυροί, υπερβαίνοντας υπό προϋποθέσεις το 3%, κατά μέσο όρο. Σε αυτό συντείνει, σειρά παραγόντων όπως το κόστος χρηματοδότησης που αναμένεται να παραμείνει χαμηλό λόγω πολιτικών των κεντρικών τραπεζών, η μειωμένη αβεβαιότητα και η εισροή πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης και άλλα προγράμματα της ΕΕ.
- Το μεγάλο επενδυτικό κενό μπορεί σταδιακά να μειωθεί όπως και η ανεργία, τροφοδοτώντας την ανάπτυξη, με την οικονομία να πλησιάζει τις μεσοπρόθεσμες παραγωγικές δυνατότητές της.
- Υπάρχουν σχετικά κρίσιμα ερωτήματα και απαραίτητες συνθήκες ώστε αφενός η μεγέθυνση να είναι ισχυρή, αφετέρου να συνεχιστεί και μετά την πρώτη περίοδο. Αφορούν την ενίσχυση της δομής και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Βασική προϋπόθεση η εφαρμογή ουσιαστικών δομικών μεταρρυθμίσεων στον δημόσιο τομέα και τις αγορές.
- Η πρόοδος στις παραπάνω πτυχές της οικονομίας, είναι προϋπόθεση ώστε να εκμεταλλευθεί το κύμα ανάκαμψης μετά την πανδημία και να μην κυριαρχήσουν τα υπόγεια ρεύματα της οικονομίας, που εκφράζονται από εσωστρεφή παραγωγή, αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση και χαμηλή ανταγωνιστικότητα.

Διεθνές περιβάλλον: ταχύτερη ανάκαμψη το 2021

- Διαφορές μεταξύ χωρών ως προς την αποκλιμάκωση της **πανδημίας COVID-19** και την τάση στην οικονομική δραστηριότητα
 - **Εξασθένιση** ύφεσης ή ανάκαμψη το α' τρίμηνο κυρίως σε αναπτυγμένες οικονομίες και στην αναπτυσσόμενη Ασία (Κίνα), από **κλιμάκωση διεθνούς εμπορίου**
 - Επιπλέον **μέτρα στήριξης** στις αναπτυγμένες οικονομίες συμβάλλουν σημαντικά στην ανάσχεση των συνεπειών της πανδημίας, διογκώνοντας το δημόσιο χρέος
 - Ανομοιογενής **πρόοδος εμβολιασμού** μεταξύ χωρών → Ανησυχία **νέων εξάρσεων** του ιού από νέες μεταλλάξεις
- **Α' τρίμ. 2021:** Ετήσιος ρυθμός μεταβολής -0,4% στις χώρες ΟΟΣΑ, από -2,9% το προηγούμενο τρίμηνο. Ηπιότερη ύφεση από α' τρίμ. 2020 (-0,9%)
 - Πρόβλεψη ΟΟΣΑ για **παγκόσμια ανάπτυξη 5,8% το 2021** (1,6 π.μ. μεγαλύτερη της πρόβλεψης Δεκεμβρίου 2020) και 4,4% το 2022

Διεθνές περιβάλλον: προκλήσεις μεσοπρόθεσμα

Παγκοσμίως

- Ταχύτητα παραγωγής και διάθεσης εμβολίων και φαρμάκων
- Αντιμετώπιση μεταλλάξεων του ιού
- Διαφορές σε ταχύτητα και ποιότητα ανάκαμψης μεταξύ χώρων → συνάρτηση και διαρθρωτικών χαρακτηριστικών (σημασία τουρισμού, εξαγωγών)
- Συγκράτηση πληθωριστικών πιέσεων
- Σταδιακή ολοκλήρωση παρεμβάσεων πολιτικής και βιωσιμότητα ιδιωτικού και δημόσιου χρέους

Ευρώπη

- Υλοποίηση Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης από το β' εξάμηνο του 2021
- Εφαρμογή συναινετικού Brexit από την ΕΕ

Ελλάδα: Σημαντική εξασθένιση ύφεσης στο α' τρίμ. 2021, από ανάσχεση πτώσης επενδύσεων

ΑΕΠ α' τρίμ. 2021: -2,3%, έναντι -6,9% στο δ' τρίμ. '20. Ύφεση ελαφρώς ισχυρότερη του μέσου όρου στην Ευρωζώνη (Μ.Ο.: -1,3%)

Σημαντικότερες μεταβολές στις συνιστώσες του ΑΕΠ (α' τρίμ.):

- Μικρή αύξηση επενδύσεων 1,0%, όπως πριν ένα χρόνο (0,6%). Προήλθε αποκλειστικά από τη διεύρυνση σχηματισμού πάγιου κεφαλαίου (+8,6%).
 - Αρνητική επίδραση αποθεμάτων, καθώς ήταν 21% λιγότερα από πέρυσι
 - Άνοδος σε Μηχανολογικό εξοπλισμό-οπλικά συστήματα (+€186 εκατ. ή +16,1%), λόγω αυξημένων αμυντικών δαπανών, σε Εξοπλισμό ΤΠΕ (+€184 εκατ. ή + 39,1%) και Λοιπές Κατασκευές (+€125 εκατ. ή +10,7%)
- Μείωση κατανάλωσης νοικοκυριών κατά 4,9%, όπως στο δ' τρίμ. '20, έναντι οριακής ανόδου 0,3% πριν ένα χρόνο
 - Υποχώρηση διεύρυνσης καταναλωτικών δαπανών Δημοσίου στο 4,9% το α' τρίμ. '21, από +7,3% στο προηγούμενο τρίμηνο. Ήπια ενίσχυσή τους κατά 1,4% ένα έτος νωρίτερα.
- Πτώση εξαγωγών κατά 13,4% (σε συνέχεια -3,0% στο α' τρίμ. 2020)
 - Από νέα έντονη πτώση των εξαγωγών υπηρεσιών (-38,7%, από -6,3% πέρυσι). Ανθεκτικότητα εξαγωγών αγαθών (+8,2%, κατόπιν +2,6% πριν ένα χρόνο).

Κρατικός Προϋπολογισμός 2021: Υστέρηση έναντι στόχων στο πρώτο πεντάμηνο

- **Ισοζύγιο Κρ. Προϋπολογισμού Ιαν.-Μάιος 2021: έλλειμμα €10,8 δισεκ., έναντι στόχου ελλείμματος €9,8 δισεκ.**
- **Πρωτογενές αποτέλεσμα: έλλειμμα €8,1 δισεκ., έναντι στόχου ελλείμματος €7,2 δισεκ.**
- **Επιδείνωση ισοζυγίου κυρίως από διεύρυνση δαπανών (+€757 εκατ. έναντι στόχου):**
 - Υπέρβαση πρόβλεψης για αγορές παγίων περιουσιακών στοιχείων (+€691 εκατ.), για αμυντικά συστήματα
 - Περισσότερες δαπάνες ΠΔΕ κατά 1,82 δισεκ., κυρίως για παρεμβάσεις ενίσχυσης επιχειρήσεων και αυτοαπασχολούμενων (€1,59 δισεκ.).
 - Πρόκληση η επίτευξη του στόχου για τις δαπάνες με παρεμβάσεις στήριξης €11,4 δισεκ. έως τις αρχές Ιουνίου, έναντι στόχου €7,55 δισεκ. στον Προϋπολογισμό 2021
- **Αλλά και λιγότερα έσοδα (-€249 εκατ. έναντι στόχου):**
 - -€384 εκατ. σε σχέση με το στόχο για ΦΠΑ, -€221 εκατ. από ειδικούς φόρους
 - Παρά τα €346 εκατ. περισσότερα τρέχοντα έσοδα (€209 εκατ. από τη δημοπρασία 5G)

Τάσεις σε βραχυχρόνιους δείκτες δραστηριότητας

Βιομηχανία

- Αύξηση βιομηχανικής παραγωγής το πρώτο τετράμηνο του 2021 8,7%, αντί υποχώρησης 3,4% το 2020
- Αύξηση και στην Ευρωζώνη κατά 10,0%, αντί μείωσης 11,4% το 2020

Κατασκευές

- Εκ νέου κάμψη παραγωγής στο πρώτο τρίμηνο του 2021, κατά 5,6%, σε συνέχεια πτώσης 6,2% πριν ένα χρόνο
- Έντονη μείωση στα Οικοδομικά Έργα (-15,1%), αύξηση στα Έργα Πολιτικού Μηχανικού (1,6%)

Τουρισμός

- Συνεχίζεται η κατακόρυφη υποχώρηση του κύκλου εργασιών στο πρώτο τρίμηνο του 2021: -59,7% αντί ήπιων απωλειών κατά 6,8% το α' τρίμ. 2020.

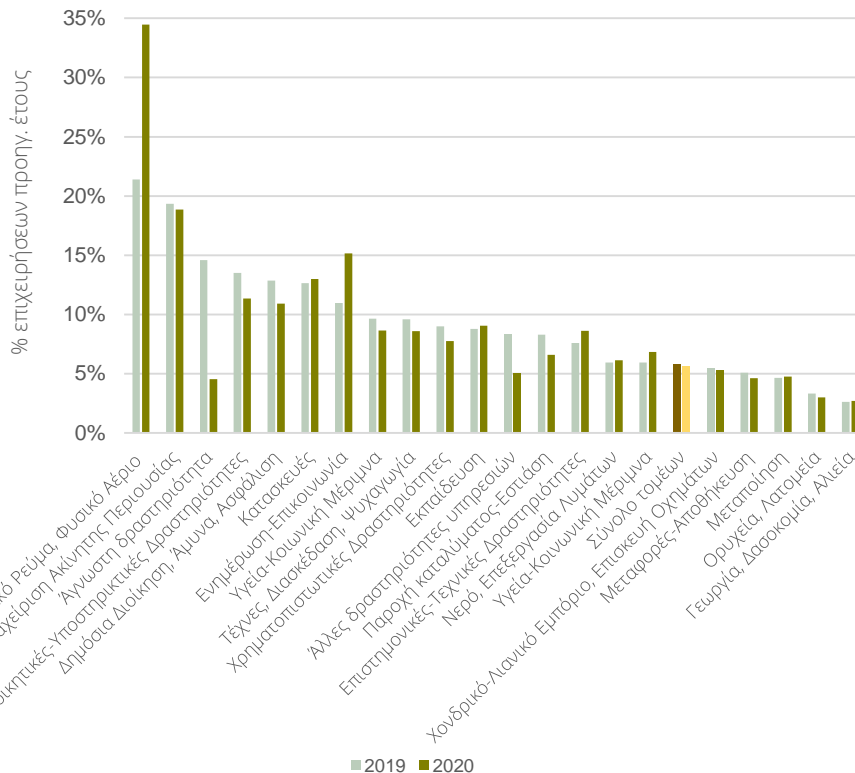
Λιανικό Εμπόριο

- Ενίσχυση κύκλου εργασιών κατά 5,4% το πρώτο τρίμηνο του 2021, αντί μείωσης 4,0% ένα χρόνο νωρίτερα

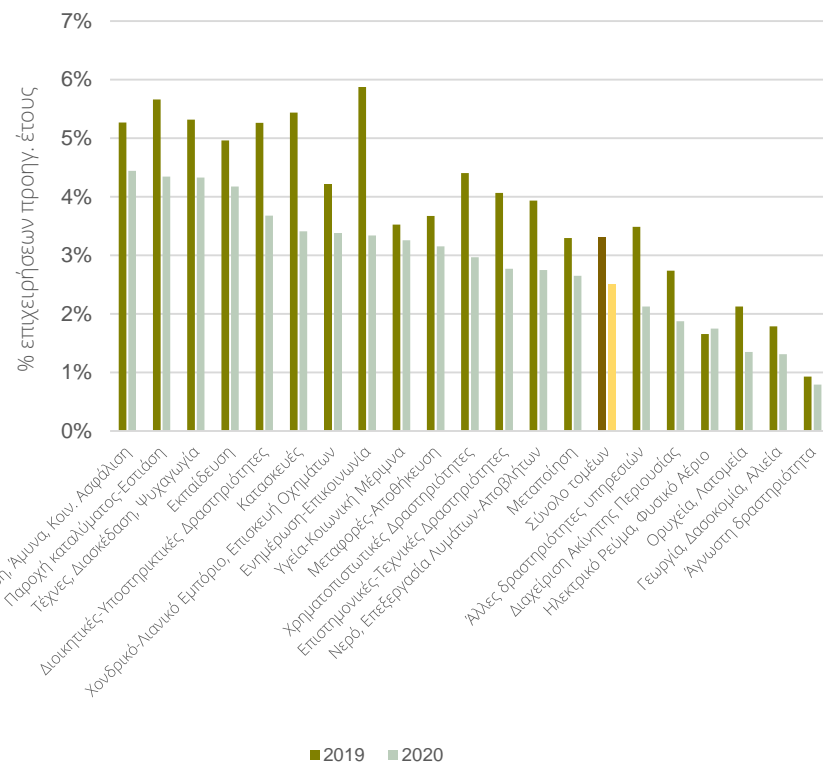

Θετική η επίδραση των μέτρων στήριξης στην επιχειρηματικότητα. Σταθερές οι ενάρξεις, υποχώρηση λήξεων επιχειρήσεων μεταξύ 2019-2020.

Ενάρξεις επιχειρήσεων ανά κλάδο (% υφιστάμενων επιχειρήσεων), 2020

Λήξεις επιχειρήσεων ανά κλάδο (% υφιστάμενων επιχειρήσεων), 2020

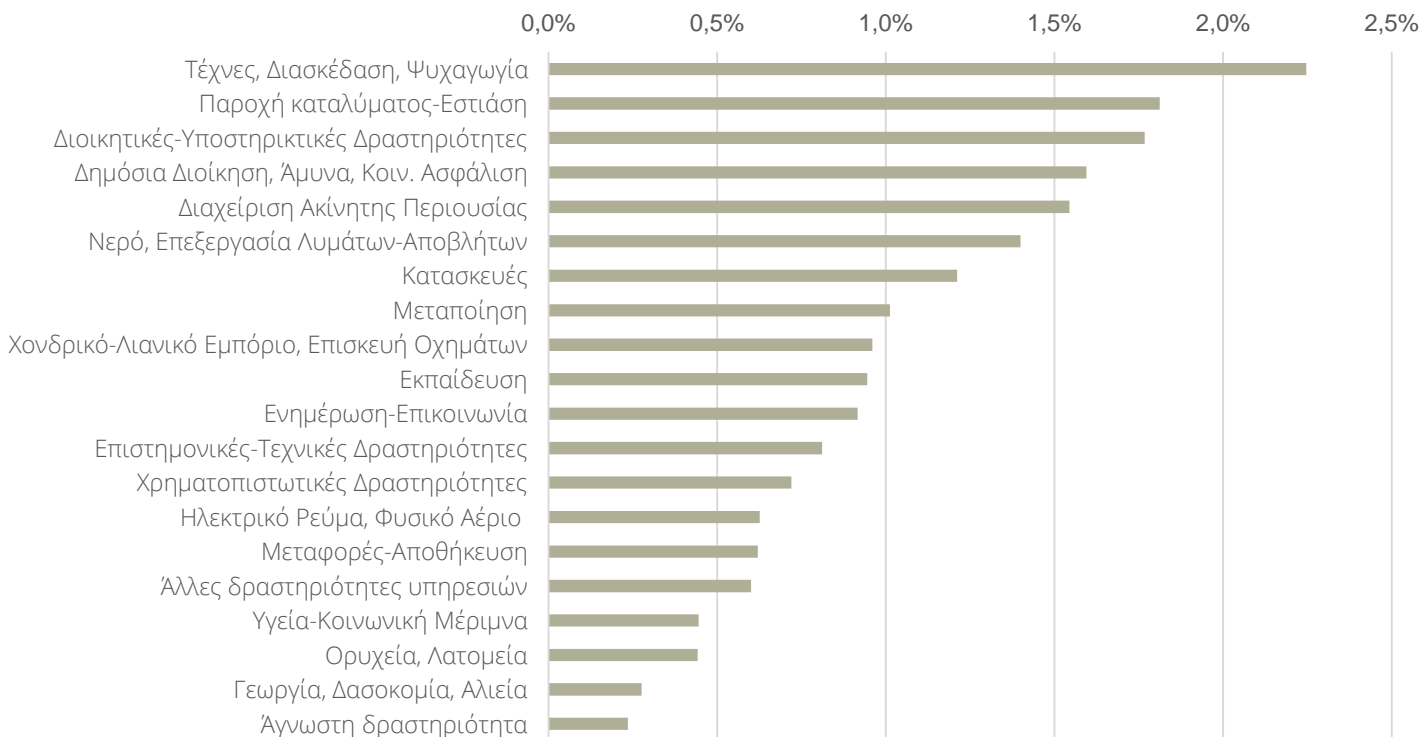
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- 84,1 χιλ. ενάρξεις επιχειρήσεων το 2020, όσες το 2019. Έντονες διακυμάνσεις μεταξύ τριμήνων, ανάλογα με τη δυναμική της πανδημίας: y-o-y άνοδος σε α' και γ' τρίμηνο, πτώση σε β' και δ' τρίμηνο
- 22,7% λιγότερες λήξεις δραστηριότητας πέρυσι, στις 37,3 χιλ. Διεύρυνση θετικού ισοζυγίου ενάρξεων - λήξεων από 35,9, χιλ. σε 46,7 χιλ.
- Τα μέτρα στήριξης των επιχειρήσεων άμβλυναν την αβεβαιότητα, ενθαρρύνοντας τις ενάρξεις και αποτρέποντας τις λήξεις
- Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος-Φυσικού αερίου, Διαχείριση Ακίνητης Περιουσίας και Ενημέρωση-Επικοινωνία οι τομείς με τη μεγαλύτερη αύξηση ενάρξεων, ως % υφιστάμενων επιχειρήσεων.
- Ξενοδοχεία-Εστίαση, Τέχνες και Εκπαίδευση με τις περισσότερες λήξεις, αποτυπώνοντας τις αναστολές λειτουργίας.

Και σε κλάδους στους οποίους τέθηκαν περιορισμοί λειτουργίας μετατοπίζονται οι υφιστάμενες επιχειρήσεις

Επιχειρήσεις που άλλαξαν δραστηριότητα, ανά νέο κλάδο δραστηριοποίησης (% υφιστάμενων επιχειρήσεων)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

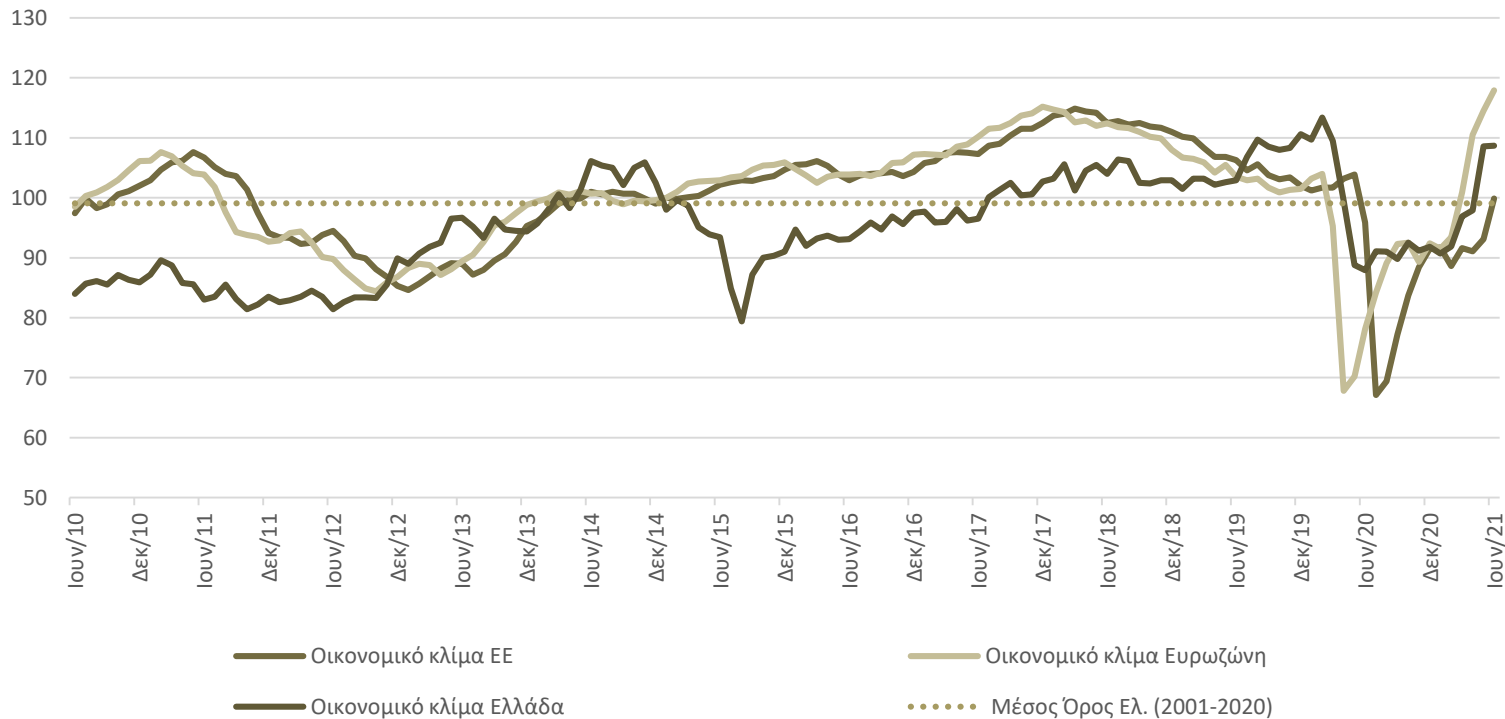
- Εξ όσων επιχειρήσεων άλλαξαν δραστηριότητα, οι μετακινήσεις ήταν αναλογικά περισσότερες σε σχέση με την υφιστάμενη επιχειρηματικότητα προς τις Τέχνες - Διασκέδαση, τα Ξενοδοχεία-Εστίαση και τις Διοικητικές-Υποστηρικτικές Δραστηριότητες
- Ευκαιρίες σε πληττόμενους κλάδους και εντός κρίσης;

Σημαντική ενίσχυση Δείκτη Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα το δεύτερο τρίμηνο του 2021 σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο (105,1 από 93,2 μον.). Σε επίπεδα προ πανδημίας.

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

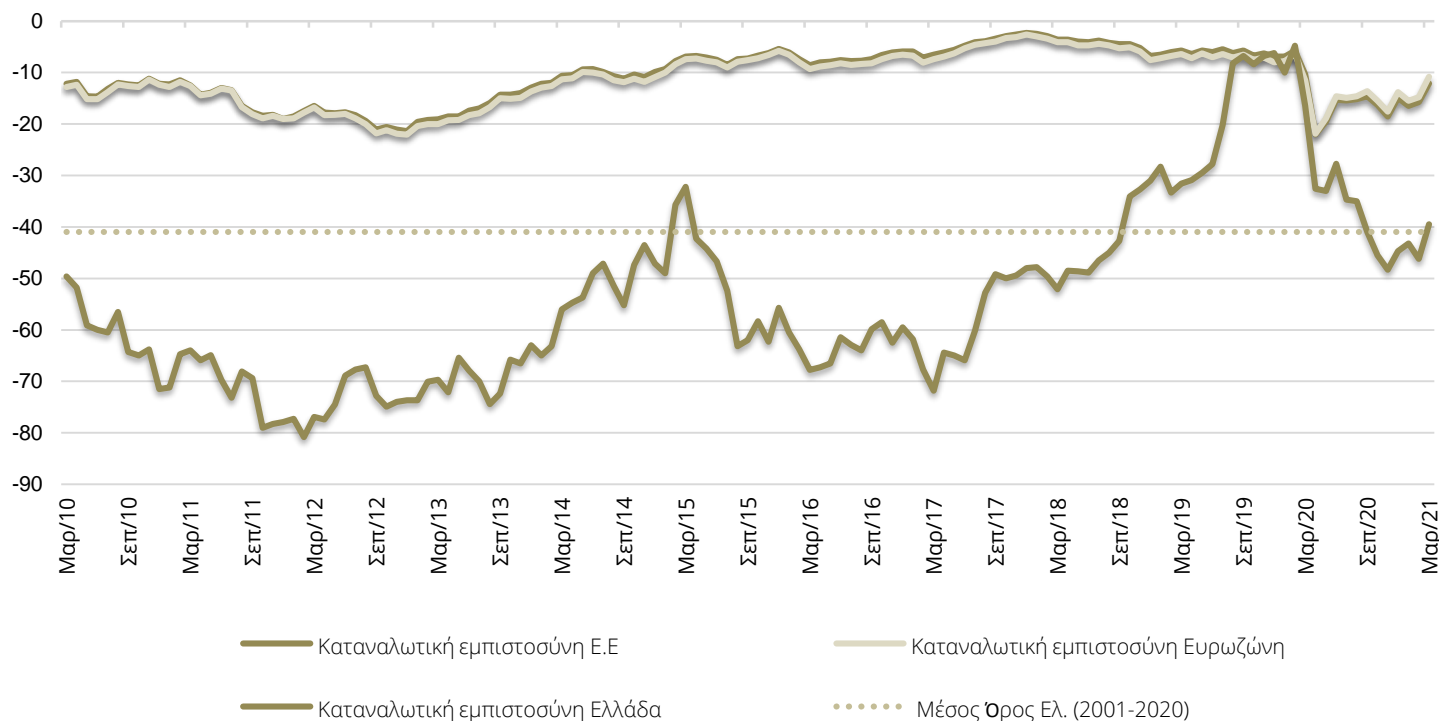

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αισθητή ανάκαμψη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης το β' τρίμηνο του 2021 σε σχέση με το α' τρίμ. (-27,5 μον. από -43,0 μον.)

Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

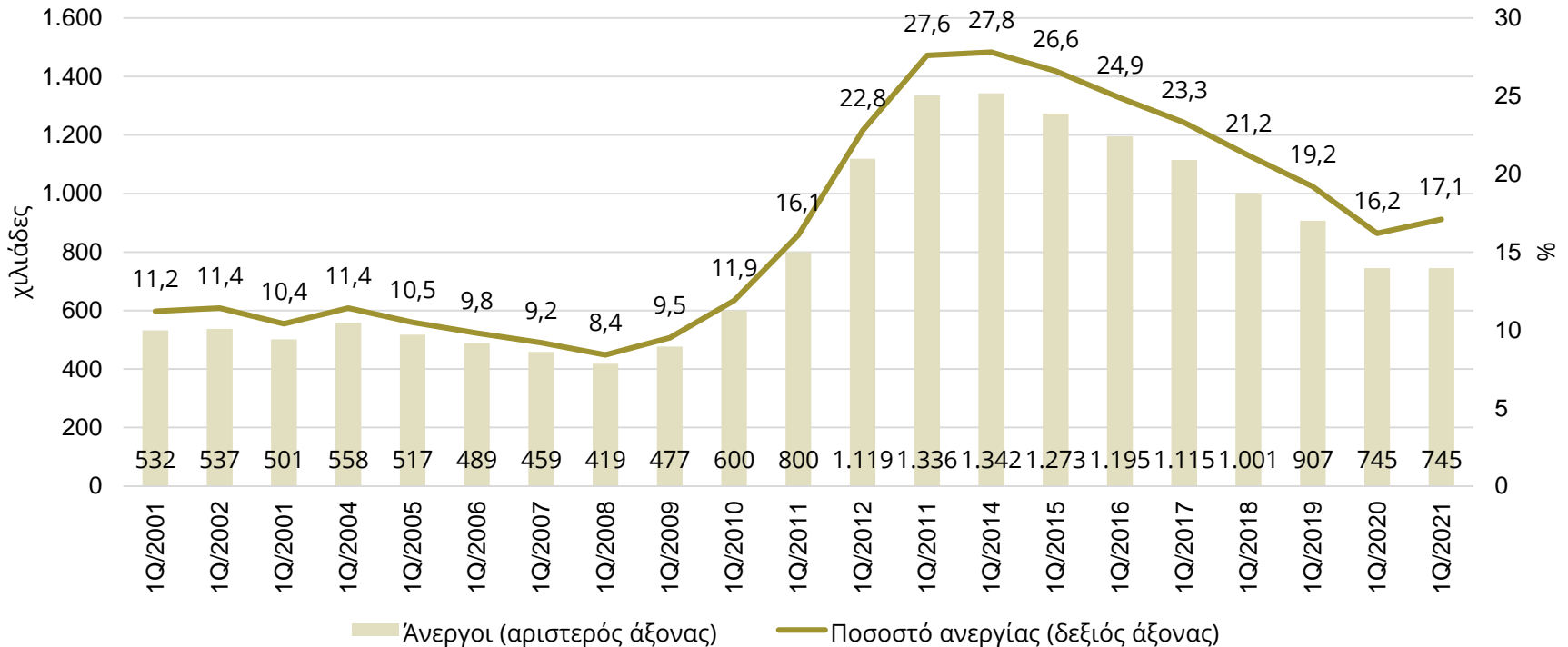

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Άνοδος ανεργίας σε ετήσια βάση για πρώτη φορά από α' τριμ. 2014, από μείωση εργατικού δυναμικού.

Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Στο 17,1% το ποσοστό ανεργίας το α' τρίμ. 2021 από 16,2% το 'α τρίμ. 2020. Άνοδος σχεδόν αποκλειστικά λόγω εξόδου από το εργατικό δυναμικό (-227,2 χιλ.), όχι από διεύρυνση της ανεργίας (+0,3 χιλ.).
- Μείωση απασχόλησης σε 15 κλάδους. Ενδεικτικά: Τουρισμός (-135,9 χιλ.), Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο (-53,3 χιλ.), Τέχνες-Διασκέδαση-Ψυχαγωγία (-22,1 χιλ.), Εκπαίδευση (-21,7 χιλ.).
- Αύξηση της απασχόλησης σε 6 κλάδους. Ενδεικτικά: Δημόσια διοίκηση (+38,9 χιλ.), Επαγγελματικές-Επιστημονικές-Τεχνικές δραστηριότητες (+34,3 χιλ.), Πρωτογενής τομέας (+19,6 χιλ.).

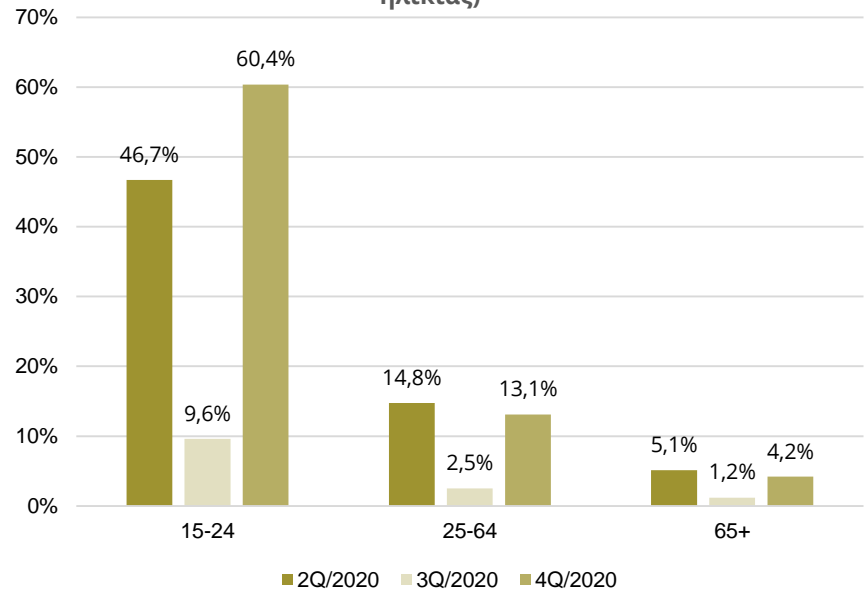

Επιδράσεις του μέτρου αναστολής συμβάσεων εργασίας στην απασχόληση την περίοδο β' τρίμ 2020-δ' τρίμ. 2020

Αναστολές εργασίας ανά κλάδο (% απασχόλησης κλάδου)

Αναστολές εργασίας ανά ηλικία (% απασχολούμενων ίδιας ηλικίας)

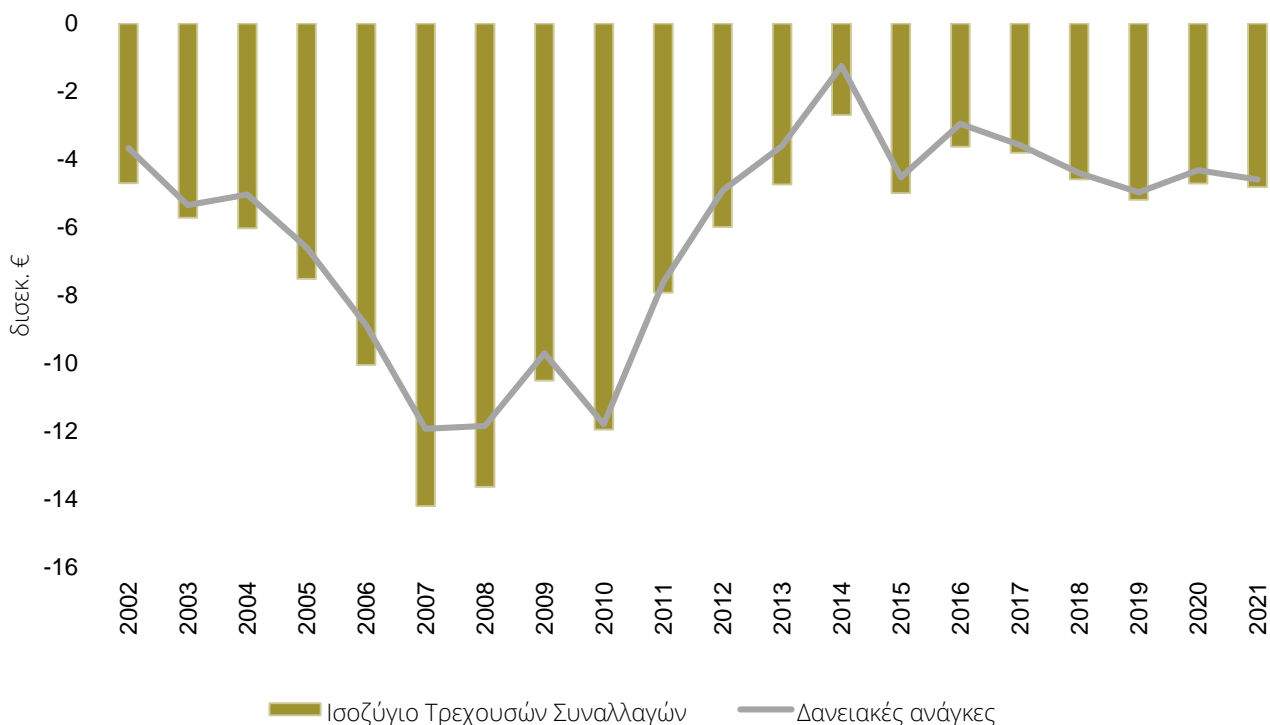

Πηγή: Σύστημα Εργάνη

- Κατά μέσο όρο το 11,0% των απασχολούμενων (425,4 χιλ.) τέθηκε σε αναστολή εργασίας
- Οι **γυναίκες** (13,1% κατά μέσο όρο) και τα άτομα **ηλικίας 15-24 ετών** (38,9%) παρουσιάζουν τα υψηλότερα ποσοστά αναστολής εργασίας ως προς το φύλο και την ηλικία
- Σε **νησιωτικές περιφέρειες και μεγάλα αστικά κέντρα** εντονότερη η εφαρμογή του μέτρου: Νότιο Αιγαίο (14,5%), Αττική (13,8%), Ιόνια Νησιά (12,6%), Κρήτη (12,2%), Κεντρική Μακεδονία (11,1%)
- Πολύ υψηλότερο ποσοστό αναστολών εργασίας σε **εργαζόμενους μερικής απασχόλησης** (58,7% έναντι 5,8% σε πλήρους) → αποζημίωση ειδικού σκοπού ανάλογα με τις ημέρες σε αναστολή εργασίας, όχι βάσει ωρών εργασίας
- **Κλάδοι των Υπηρεσιών**, ορισμένοι σε **αναστολή λειτουργίας**, με τα υψηλότερα ποσοστά αναστολών εργασίας: Αθλητικές δραστηριότητες (62,3%), Καταλυμάτα (49,7%), Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων (45,7%), Υπηρεσίες εστίασης (45,5%), Τυχερά παίγνια (43,1%)

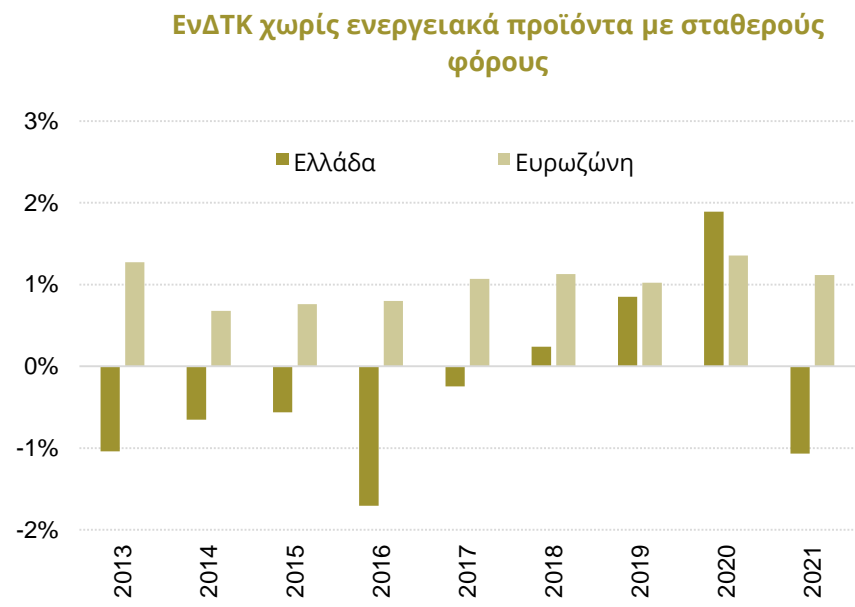
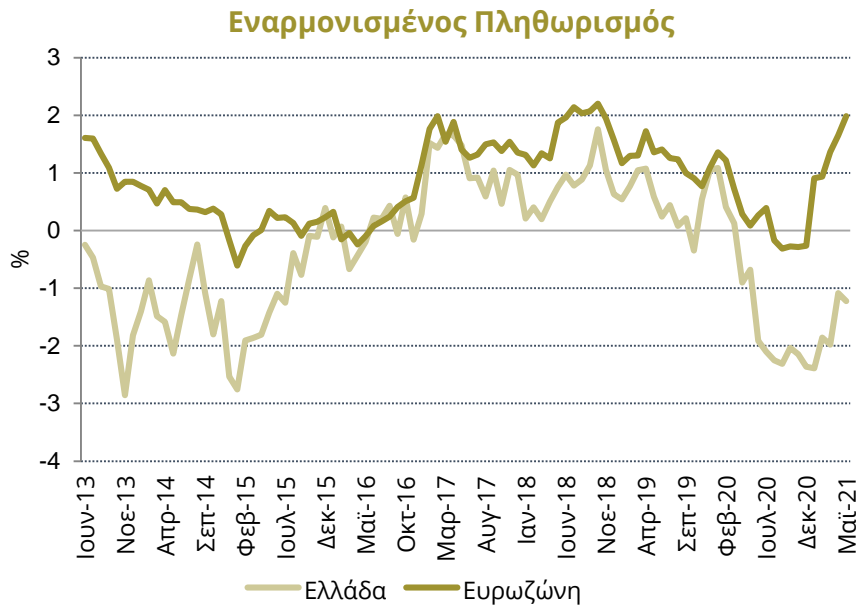
Μικρή αύξηση ελλείμματος Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών στο 4μηνο του 2021, σε €4,8 δισεκ. από €4,7 δισεκ. το 2020

Πηγή: ΤτΕ

- Επιδείνωση σε όλα τα ισοζύγια με εξαίρεση τα πρωτογενή εισοδήματα
- Σημαντική αύξηση εξαγωγών λοιπών αγαθών (Φάρμακα, Βασικά Μέταλλα) και εισαγωγών τους (Εξοπλισμός Η/Υ, Μεταφορικός Εξοπλισμός)
- Επέκταση εξαγωγών καυσίμων κατά 26%, σταθεροποίηση στις εισαγωγές
- Πτώση κατά 6,2% στις εισπράξεις Υπηρεσιών, με υποχώρηση κατά 79,3% στις τουριστικές εισπράξεις

Αντιπληθωρισμός το α' πεντάμηνο του 2021, κυρίως λόγω έμμεσης φορολογίας

Πηγές: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Eurostat

Ευρωζώνη: Ενισχυμένος πληθωρισμός στο α' πεντάμηνο του 2021, σε 1,4% από 0,7% ένα χρόνο πριν

Ελλάδα: σε αρνητικό έδαφος ο ρυθμός μεταβολής των τιμών το διάστημα Ιαν.-Μαΐου του 2021: -1,7%, έναντι σταθερότητας ένα χρόνο πριν

- Πτωτική επίδραση από εγχώρια ζήτηση (-1,1%) και έμμεσους φόρους (-0,9%). Θετική, αλλά ασθενής από ενεργειακά αγαθά (0,2%).
- **Δείκτης Τιμών Παραγωγού** (Ιανουάριος - Απρίλιος 2021): Άνοδος 4,1%, έναντι υποχώρησης 5,3% ένα χρόνο πριν, κυρίως λόγω τιμών Άνθρακα και Λιγνίτη

Ύφεση της πανδημίας, με εστίες αβεβαιότητας

Εγχωρίως, σταθερή υποχώρηση κρουσμάτων, διεύρυνση εμβολιασμών σε περισσότερες ηλικιακές ομάδες

- άρση περιορισμών, αναθέρμανση οικονομικής δραστηριότητας
- αλλά και σταδιακή ολοκλήρωση παρεμβάσεων στήριξης, κατόπιν σημαντικής έκτασής τους στο α' εξάμηνο

Εκκίνηση διεθνούς τουρισμού νωρίτερα από ό,τι το 2020 (14/5 έναντι 1/7)

- υποτονική κίνηση, λόγω παρατεταμένων μέτρων προστασίας έως τον Μάρτιο
- ανάκαμψη αβεβαιότητας από τις μεταλλάξεις, με πιθανή επαναφορά μέτρων προστασίας εντός καλοκαιριού

Έντονη κλιμάκωση διεθνούς εμπορίου, με πρωταγωνιστές τις πλέον αναπτυγμένες χώρες και την Κίνα

- ευνοούνται οι εξαγωγές προϊόντων και η Μεταποίηση
- σημαντική αύξηση τιμών εμπορευμάτων, κυρίως του πετρελαίου

Εκκίνηση υλοποίησης Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάκαμψης

- πρωτοφανής πρόκληση η γρήγορη αξιοποίηση τέτοιου όγκου κεφαλαίων, σε συνδυασμό με το ΕΣΠΑ 2021-2027, το ΕΤΑ 2021-2025 κ.ά.

Η έξοδος από την πανδημία είναι ορατή, αλλά η μετάβαση σε νέα ισορροπία απαιτεί χρόνο και δεν είναι σίγουρη για όλους...

Κρίσιμος ο ρόλος των τραπεζών για τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας

Θετικές εξελίξεις

- Σταθερά υψηλή παροχή ρευστότητας προς τις τράπεζες, σε χαμηλό κόστος
- Συστηματική αύξηση ιδιωτικών καταθέσεων
- Χαμηλό κόστος νέου δανεισμού δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Προκλήσεις

- ΜΕΔ σε στασιμότητα, έπειτα από 5 έτη συνεχούς μείωσης
- Πίεση στην κερδοφορία λόγω χαμηλών επιτοκίων
- Αύξηση έκθεσης ενεργητικού τραπεζών σε κρατικά χρεόγραφα

Προτεραιότητες

- Μείωση των ΜΕΔ, τόσο με το πρόγραμμα «Ηρακλής 2», όσο και οργανικά, προκειμένου να ενισχυθεί η πιστοδοτική ικανότητα των τραπεζών
- Ισορροπημένη ανάπτυξη στοιχείων ενεργητικού τραπεζών, μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα

- Συνεχίζεται η επέκταση της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις, αλλά με μειούμενο ρυθμό, ενώ αμείωτη συνεχίζεται η πιστωτική συρρίκνωση προς τα νοικοκυριά.
- Οι εισροές από το Ταμείο Ανάκαμψης αποτελούν κομβική ευκαιρία για τη μόχλευση ιδιωτικών πόρων χρηματοδότησης προς παραγωγικές επενδύσεις.

Προκλήσεις και δυνατότητες προσεχώς

Μεγαλύτερη έμφαση σε μεταρρυθμίσεις, μικρότερη σε μέτρα στήριξης, για τη μετάβαση στην ανάκαμψη

- ❑ **Συνέχιση υγειονομικής θωράκισης με υψηλούς ρυθμούς**
- ❑ **Εφαρμογή μεταρρυθμίσεων** (αξιοποιώντας και το Ταμείο Ανάκαμψης)
 - ✓ ασφαλιστικό σύστημα
 - ✓ πτωχευτικός κώδικας
 - ✓ αγορά εργασίας
 - ✓ ψηφιακός μετασχηματισμός
 - ✓ κυκλική οικονομία
- ❑ **Βιώσιμη δημοσιονομική διαχείριση**
- ❑ **Εξυγίανση ενεργητικού τραπεζικού συστήματος**

Διαδικασία μακροοικονομικών προβλέψεων

Βασικό σενάριο:

- Δεν αναμένεται νέα ισχυρή έξαρση της πανδημίας στο β' εξάμηνο, π.χ. όπως τον Μάρτιο. Πιθανές μικρότερες κλιμακώσεις της, με αντίστοιχα μέτρα προστασίας.
- Αρκετά περισσότερες μεταβιβάσεις λόγω πανδημίας σε σχέση με τον προϋπολογισμό
- Σταδιακή κλιμάκωση τουρισμού, πιθανή σημαντική ενίσχυσή του στα μέσα του γ' τριμ., διεύρυνση τουριστικής περιόδου από πέρυσι: έσοδα στο 40-45% του 2019, από 24% το 2020
- Πόροι Ταμείου Ανάκαμψης: στην περιοχή των €8 δισεκ., υπερβαίνοντας το στόχο στον Προϋπολογισμό 2021 (€5,5 δισεκ.)
- Ταχύτερη ανάκαμψη Ευρωζώνης: ≈4,3% έναντι 3,8%

Εναλλακτικό σενάριο:

- Νέα ισχυρή έξαρση της πανδημίας το β' εξάμηνο (π.χ. από μεταλλάξεις, σημαντική επιβράδυνση εμβολιασμών)
→ εκ νέου ισχυρά περιοριστικά μέτρα
- Περαιτέρω διεύρυνση μεταβιβάσεων, για ανάσχεση επιπτώσεων περιοριστικών μέτρων
- Ηπιότερη κλιμάκωση τουρισμού λόγω νέας έξαρσης (ιδίως εάν γίνει στο γ' τρίμ.), μικρότερη διεύρυνση τουριστικής περιόδου: έσοδα στην περιοχή του 35% του 2019
- Πόροι Ταμείου Ανάκαμψης: επίτευξη στόχου Προϋπολογισμού 2021 (€5,5 δισεκ.) ή ελαφρώς υψηλότερα
- Ανάκαμψη Ευρωζώνης: ≈3,5%

Μακροοικονομικές προβλέψεις 2021

Βασικό Σενάριο

- Δημόσια κατανάλωση: +3,0% έως +4,5%
- Ιδιωτική κατανάλωση: +3,5% έως +4,5%
- Επενδύσεις: +14% έως +17%
- Εξαγωγές: +12% έως +15%
- Εισαγωγές: +10% έως +13%
- **Ανάπτυξη: 5,0% έως 5,5%**
- Ανεργία: 16,0% - 16,3%
- Πληθωρισμός: 0,3% έως 0,6%

Εναλλακτικό Σενάριο

- Δημόσια κατανάλωση: +5,0% έως +6,0%
- Ιδιωτική κατανάλωση: +1,0% έως +2,0%
- Επενδύσεις: +8% έως +10%
- Εξαγωγές: +7% έως +9%
- Εισαγωγές: +7% έως +9%
- **Ανάπτυξη: \approx 2,5% έως 3,0%**
- Ανεργία: 17,0 – 17,3%
- Αντιπληθωρισμός: -0,1 έως -0,3%

Ειδική μελέτη

Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ, ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ερευνητικό έργο που εκπονεί το ΙΟΒΕ σε συνεργασία με το German Institute for Economic Research (DIW Berlin)

ΔΡΑΣΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ: «ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΡΕΙΣ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ» - Διμερής και Πολυμερής Ε&Τ Συνεργασία
Ελλάδας- Γερμανίας, (ΓΓΕΚ),

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία.

Αναλυτικότερες πληροφορίες για το έργο : <https://innomsme.gr/>

Στόχοι ευρύτερου έργου

- Να αναλυθεί η σύνδεση μεταξύ καινοτομίας και αύξησης της παραγωγικότητας σε πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα και την Γερμανία
- Να αναλυθεί η επίδραση των επενδύσεων σε R&D στη μεγέθυνση, την καινοτομία και την παραγωγικότητα για τις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις σε Ελλάδα και Γερμανία
- Να αναλυθεί ο ρόλος των άυλων περιουσιακών στοιχείων μιας επιχείρησης στην ανάπτυξη και την παραγωγικότητά της
- Να αναλυθεί η σχέση θεσμικού πλαισίου-καινοτομίας στην παρεμπόδιση της διάχυσης γνώσης σε επιχειρήσεις σε Ελλάδα και Γερμανία.

Στόχοι συγκεκριμένης μελέτης

- Να εντοπιστούν οι κινητήριες δυνάμεις για την ανάδειξη επιχειρήσεων ταχείας ανάπτυξης σε οικονομίες που έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση, όπως είναι η περίπτωση της Ελλάδας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο που διαδραματίζουν σε τέτοιες εξελίξεις οι εξής παράγοντες:
 - ✓ εταιρική στρατηγική
 - ✓ ικανότητες έρευνας και ανάπτυξης
 - ✓ ανθρώπινο κεφάλαιο

Γιατί είναι σημαντικό οι διαμορφωτές πολιτικής να εστιάσουν στις επιχειρήσεις υψηλής ανάπτυξης;

Η πρόσφατη οικονομική κρίση υπογράμμισε την ανάγκη όχι μόνο για τη δημιουργία μεγάλης ποσότητας επιχειρηματικών προσπαθειών, αλλά και για την ενθάρρυνση δημιουργίας ποιοτικών επιχειρηματικών εγχειρημάτων που θα μπορούσαν να καταστούν βιώσιμα, ακόμα και υπό αντίξοες οικονομικές συνθήκες, ενισχύοντας την ανάπτυξη και την απασχόληση

Το να δημιουργεί κανείς απλώς τυπικές νεοσύστατες επιχειρήσεις δεν αποτελεί βιώσιμη λύση για την ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Είναι πιο ωφέλιμο σε μια οικονομία να λειτουργεί μία κρίσιμη μάζα επιχειρήσεων υψηλής ανάπτυξης σε σχέση με έναν πολύ μεγάλο αριθμό τυπικών νεοσύστατων επιχειρήσεων που δυσκολεύονται να αναπτυχθούν και να επιβιώσουν.

Η ποιοτική επιχειρηματικότητα με επιχειρήσεις ταχείας ανάπτυξης είναι πιθανό να είναι πιο ανθεκτική σε υφεσιακούς οικονομικούς κύκλους, αποτελώντας ταυτόχρονα μια σημαντική κινητήρια δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη.

Εταιρική Στρατηγική

- Διακλαδική Επέκταση
- Διεθνής Γεωγραφική Διασπορά
- Συγχωνεύσεις & Εξαγορές

Ανθρώπινο Κεφάλαιο

- Εκπαιδευτικό Επίπεδο Απασχολούμενων
- Προγράμματα Κατάρτισης Απασχολούμενων

Ικανότητες Έρευνας & Ανάπτυξης

- Τμήμα Έρευνας & Ανάπτυξης
- Ερευνητικές Συνεργασίες

- Εφαρμογή οικονομετρικής ανάλυσης αξιοποιώντας δεδομένα που αφορούν σε 1500 ελληνικές επιχειρήσεις που συμμετείχαν σε δύο κύματα σε έρευνα πεδίου που είχε διεξαχθεί το 2011 και το 2013 από το IOBE και το ΕΒΕΟ για λογαριασμό του ΣΕΒ.
- Προκειμένου να χαρακτηριστεί μια επιχείρηση ως ταχείας ανάπτυξης θα πρέπει να βρίσκεται στο ανώτερο 10% της κατανομής της μεγέθυνσης των επιχειρήσεων.

Περιγραφικά χαρακτηριστικά επιχειρήσεων υψηλής ανάπτυξης:

- ✓ Επιχειρήσεις που έχουν αναπτυχθεί κατά την εξεταζόμενη περίοδο (2011-2013) τουλάχιστον κατά 37% βάσει του σχετικού δείκτη απασχόλησης ή έχουν δημιουργήσει τουλάχιστον 20 θέσεις εργασίας βάσει του απόλυτου δείκτη απασχόλησης.
- ✓ Επιχειρήσεις που αύξησαν τον κύκλο εργασιών τους την εξεταζόμενη περίοδο κατά 27% με βάση το σχετικό δείκτη πωλήσεων ή κατά 2.825.589 ευρώ με βάση τον απόλυτο δείκτη πωλήσεων.

Οικονομμετρικά αποτελέσματα για τους προσδιοριστικούς παράγοντες δημιουργίας επιχειρηματικών γαζελών

	Υπόδειγμα 1 (Σχετική Μεγέθυνση με βάση τους Απασχολούμενους)	Υπόδειγμα 2 (Απόλυτη Μεγέθυνση με βάση τους Απασχολούμενους)	Υπόδειγμα 3 (Σχετική μεγέθυνση με βάση τις Πωλήσεις)	Υπόδειγμα 4 (Απόλυτη Μεγέθυνση με βάση τις Πωλήσεις)
Εταιρική Στρατηγική				
Διακλαδική Επέκταση	0.0168*** (0.0059)	0.0111* (0.0060)	-0.0054 (0.0081)	-0.0090 (0.0068)
Διεθνής Γεωγραφική Διασπορά	0.0507** (0.0240)	0.0685*** (0.0230)	0.0718*** (0.0287)	0.0464* (0.0273)
Συγχωνεύσεις & Εξαγορές	0.0067 (0.0065)	0.0071* (0.0042)	0.0104 (0.0081)	0.0045 (0.0076)
Ανθρώπινο Κεφάλαιο				
Εκπαιδευτικό Επίπεδο Απασχολούμενων	-0.0011 (0.0007)	-0.0009 (0.0008)	0.0015** (0.0007)	0.0019*** (0.0007)
Προγράμματα Κατάρτισης Απασχολούμενων	0.0092 (0.0174)	0.0338* (0.0197)	0.0141 (0.0218)	0.0038 (0.0234)
Ικανότητες Έρευνας & Ανάπτυξης				
Τμήμα Έρευνας & Ανάπτυξης	0.0462** (0.0212)	0.0230 (0.0190)	0.0313 (0.0244)	0.0289 (0.0216)
Ερευνητικές Συνεργασίες	0.0422* (0.0252)	0.0335 (0.0224)	-0.0560* (0.0355)	-0.0702** (0.0296)
Μεταβλητές Ελέγχου				
Μέγεθος Επιχειρήσεων	-0.0470*** (0.0068)	0.0222*** (0.0056)	-0.0266*** (0.0072)	0.0523*** (0.0067)
Περιορισμοί Ρευστότητας	-0.0028 (0.0053)	-0.0011 (0.0052)	-0.0123** (0.0062)	-0.0042 (0.0057)
<i>Αριθμός Παρατηρήσεων</i>	1335	1335	980	980

Βασικά συμπεράσματα μελέτης

Η προσπάθεια ανάπτυξης των επιχειρήσεων μέσω διεθνοποίησης δεν αποτελεί απλά μια αμυντική στρατηγική όταν οι εσωτερικές αγορές δεν μπορούν να δημιουργήσουν μεγαλύτερη ζήτηση, αλλά μια ουσιαστική στρατηγική ανάπτυξης

Οι μικρού μεγέθους επιχειρήσεις ταχείας ανάπτυξης σε περιόδους οικονομικής κρίσης εντείνουν τις δραστηριότητές τους στο πεδίο της E&A και στρέφονται στη διακλαδική επέκταση, ως στρατηγική επιβίωσης και αύξησης της απασχόλησης, προκειμένου να αντισταθμίσουν την αβεβαιότητα και τον αυξημένο κίνδυνο στη βασική τους δραστηριότητα

Οι μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις ταχείας ανάπτυξης μπορούν να αυξήσουν σημαντικά το εργατικό τους δυναμικό μέσω διεθνοποιημένης γεωγραφικής διασποράς αλλά και μέσω συγχωνεύσεων-εξαγορών άλλων επιχειρήσεων, καθώς συνειδητοποιούν πως υπό αντίξοες οικονομικές συνθήκες εμφανίζονται ευκαιρίες εξαγοράς ευάλωτων επιχειρήσεων που κατέχουν πολύτιμους και μη-αντιγράψιμους πόρους

Ταυτόχρονα οι μεγάλες επιχειρήσεις ταχείας ανάπτυξης ενδέχεται να επιλέξουν την πρόσληψη προσωπικού χαμηλής εξειδίκευσης και να επενδύσουν στην κατάρτιση των απασχολούμενων τους, προκειμένου να βελτιωθούν οι γνώσεις και οι δεξιότητές τους.

1) Ανάλυση συσχέτισης μεταξύ έρευνας και ανάπτυξης, καινοτομίας και παραγωγικότητας, για τις πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα

- ✓ Αποτελεί μια πρώτη προσπάθεια στη διεθνή βιβλιογραφία για το πώς ένα διαρκές σοκ προκαλεί μεγάλες οικονομικές ανισορροπίες σε μέτρια καινοτόμες οικονομίες

2) Ανάλυση «εάν» και «πώς» μπορεί να βελτιωθεί η ανάπτυξη των ΜΜΕ σε όρους πωλήσεων με την υιοθέτηση διαφορετικών μορφών ΤΠΕ έντασης άυλου κεφαλαίου.

- ✓ Συνιστά μια πρώτη προσπάθεια να εκτιμηθεί εάν διαφοροποιείται η σχέση μεταξύ υιοθέτησης ΤΠΕ έντασης άυλου κεφαλαίου και επιχειρηματικής ανάπτυξης για ΜΜΕ που επιτυγχάνουν διαφορετικά ποσοστά μεγέθυνσης δηλ. για επιχειρήσεις υψηλής, μέτριας και χαμηλής αναπτυξιακής δυναμικής.

Η σημασία των αποτελεσμάτων αυτών έχει αξία, καθώς μπορεί να δώσει σημαντικά μαθήματα για επιχειρήσεις και φορείς διαμόρφωσης πολιτικής στο πλαίσιο της τρέχουσας υγειονομικής και οικονομικής κρίσης που έχει πλήξει το επιχειρηματικό σύστημα στην Ελλάδα.

Ευχαριστούμε πολύ!

www.iobe.gr

twitter.com/IOBE_FEIR